

Trädgårdsprojektet

Under 2013 genomfördes ett odlingsprojekt på skolan där skolpräst, husmor, konstlärare och elever från konstlinjens årskurs ett var engagerade. Resultatet blev en designad nyttoträdgård indelad i kvarter/odlingsrutor på ett mycket snyggt sätt. Placering blev mellan kapellet och USV-husen – en plats där alla gäster, elever och personal kunde njuta av praktiken från det växande.

Under hösten skördade husmor grödorna som användes i matlagningen i vårt eget kök till allas glädje. Målet att kunna tillföra kunskapen om var maten kommer ifrån till folkbildningens diskussionsämnen tillfredställdes således på ett naturligt sätt.

Inför 2014 års odlingssäsong är planerna att kunna odla ännu mera av egna grönsaker på skolans område. På den återställda ytan efter huset Aspö finns idag ett 25-30 cm tjockt matjordslager – som gjort för årets roliga projekt "en potatis i jorden för varje elev på skolan".

Dessa potatisar skördar vi sedan till hösten och njuter av i vårt kök.

Förutom potatislandet hoppas vi också kunna skapa en kryddgård vid sidan av kapellet. Växtvalet i denna kryddgård ska vi gärna försöka göra utifrån ett bib-

liskt perspektiv och så att vi kan använda kryddorna i matlagningen på skolan.

Förhoppningsvis ska vi också hinna anlägga någon blomsterrabatt för skönhets skull.

Text: Anders Gustafsson

ÅTERVÄNDARDAGEN
äger rum 10 maj 2014

S:T SIGFRIDS
FOLKHÖGSKOLA

Senaste nytt om kamratförbundet
på vår hemsida:
www.sigfrid.se/kamratforbundet

Ledare

När detta skrivs har solen och värmen kommit åter till vår bygd. Småfrusna och soltörstande har vi längtat efter värme och ljus, och när väl detta kommer är det som om vi får nytt mod, ny kraft och ny energi. När vi tänker på Kronoberg är vi många som ser skolan som just ett ställe där vi fått mycket av just det. Där vi i en god och kreativ miljö fått lägga en grund i våra liv på många plan. Genom att få kunskaper och behörigheter för fortsatta studier och där vi träffat människor som i många fall blivit vänner för livet. Folkhögskolan som skolform är unik, med sitt helhetstänk kring människan. Som elev på Kronoberg växer du som hel människa. Jag är viss om att vår folkhögskola går en ljus framtid till mötes. Visst unnar vi många att få uppleva Kronoberg! Många av oss var unga när vi första gången kom till Kronoberg. Andra något äldre. Det är fantastiskt trevligt att se hur 55+ kursen blivit så populär. Det är aldrig för sent att upptäcka Kronoberg!

Kamratförbundet har som uppgift att hålla samman kamratskapen även när tiden på skolan är över. Det gör vi bland annat genom en årlig återvändardag. I år blir det lördag 10 maj, och det kommer att bli en dag som sjuder av musik och andra aktiviteter. Temat är Återvända – Återvinna och kommer att bli en festivaldag för alla och återvändardag för tidigare elever. Detta vill ingen missa! Du hittar ett detaljerat program på skolans hemsida, där det också framgår hur man anmäler sig. Vi uppmuntrar er att kontakta gamla kamrater. Så långt det är möjligt hjälper vi gärna till med att hitta adresser till särskilt jubilargrupper. Tänk att samla ihop gänget efter 50 eller 10 år!

Vi ses i maj!

Jonas Nilsson
Ordförande Kamratförbundet

Kamratförbundets stipendiater 2014

Årets stipendiater har vaskats fram genom en ordentligt demokratisk process.

Lärarrådet fick i uppgift att fundera på lämpliga kandidater redan i december 2013 och samtidigt fick också elevrådet uppgiften presenterad för sig. Elevrådsrepresentanterna tog uppgiften med sig till klassforumtid och sammanställde sina resultat och lämnade över dem till skollädaingen. På lärarråd den 13 januari presenterades elevrådets förslag som samordnades med lärarrådets förslag och det kunde konstateras att tre kandidater skulle föreläggas Kamratförbundets styrelse att fatta beslut om.

Kamratförbundets styrelse fattade det visa beslutet att i år ge samtliga tre kandidater stipendiet. Samtidigt beslutades också att man till nästa år kommer att önska en kandidat från lärarrådet och en kandidat från elevrådet.

Årets stipendiater är Nikki Fager, andraårselev på Konstlinjen, Lovisa Johansson, förstaårselev på Konstlinjen samt Olof Westerlund, elev i Allmän Samhälle.

Nikki är en intresserad tjej som bland annat varit drivande i genomförandet av en av skolans hemkvällar, engagerar sig i skolans miljögrupp, arbetar flitigt med sitt skolarbete, är en trevlig, glad och god kamrat som utvecklats personligt under sin skoltid.

Lovisa valdes till elevrådets ordförande, sitter i skolans styrelse som elevrepresentant och har startat en måbragrupp bland eleverna på skolan. Hon har hållit en föreläsning för samtliga elever på skolan och är en väldigt god kamrat. Även hennes personliga utveckling har varit betydande under året.

Olof är en öppen person i alla möten och har ett stort engagemang för sina kamrater. En person som helhjärtat ställer upp för andra utan egen vinning. Han engagerar sig i skolans miljögrupp och sitter med i elevrådet för sin klass. Han har också gjort en god personlig utveckling under sin tid på skolan.

Lovisa, Nikki och Olof

Offentliggörandet av vilka som fått stipendiet 2014 gjordes på Sigfridsdagen, som i år högtidligt hölls i kapellet redan på fredagen den 14 februari. Utdelandet gjordes av Kamratförbundets ordförande Jonas Nilsson under glada tillrop och rejäla applåder.

Förutom äran mottager stipendiaterna också ett smärre penningbelopp.

Anders Gustafsson

Haroon vill slå sig fram i Sverige!

Framför mig sitter 20-årig Mohammad Haroon Fazily, en målmedveten ung man från Afghanistan, som 2010 kom som ensamkommande flyktingbarn till Sverige. Efter tre månaders transitboende i Malmö förflyttades han till Ungbo i Lessebo, ett hem för ensamkommande pojkar. Haroon går nu andra terminen på naturvetenskaplig kurs här på skolan och bor numera på internatet, där han trivs mycket bra.

Han lämnade det konfliktfyllda Afghanistan för en framtid i Europa. På internet framstod Sverige som bäst alternativ och där kunde man få uppehållstillstånd. Haroons föräldrar visste inget om hans planer på att lämna Afghanistan men han bad sin syster att berätta om flykten för dem en vecka efter att han lämnat sitt hemland. Genom Facebook fick han sedan kontakt med sin bästa vän, som ombads kontakta föräldrarna. Nu skickar de bilder till varandra och föräldrarna är både stolta och glada över sin son.

Han gick ett år på gymnasiet i Afghanistan. Skolan där är olik den svenska på många sätt. Man har inte samskola för pojkar och flickor, klasserna har 30-50 elever, man har enhetlig klädsel för varje skola och vakter kontrollerar att eleverna inte vistas utanför skolområdet. Skoldagen pågår ungefär 7.30 – 12.00 och någon lunch serveras inte. Hård disciplin råder och man kan få några rapp av en linjal över fingrarna, om man inte sköter sig ...

- Men det var trevligt att gå i skolan, säger Haroon. Dari och pashto var språken som användes. Dessutom studerade jag engelska på en privatkurs, för pappa ville ge mig den bästa utbildningen. Haroon pratade engelska de sex första månaderna i Sverige, innan han bestämde sig för att lära sig svenska.

Han närmade sig svenska språket genom att sms:a och tjatta på Facebook. Han vill också uttrycka sin tacksamhet för den svenskundervisning han har fått av de fantastiska lärarna Åse och Britt. Pappa är idrottsman, bl a brottare, och ville också att sonen skulle utöva någon idrott. Redan som åttaåring började Haroon med brottning, vann matcher och var under tre år champion i sin viktklass i Kabul. Det blev många medaljer och pokaler. I Växjö fortsatte han träna fristiltsbrottning och boxning sedan tre år.

Men han håller också kroppen i trim med konditionsträning, teknik, styrka och balans. Haroon förlorade första boxningsmatchen i Växjö men var nöjd ändå. Han har nu turnerat i hela Sverige

och avancerat från nybörjare till B-senior. Varend Open 2014 missade han på grund av en knäskada men han hoppas kunna delta i nästa match den tionde mars. I Sverige har Haroon lärt sig dricka kaffe – numera 5-6 koppar om dagen.

Här finns massor av möjligheter till kunskap och utveckling och lärarna pratar med honom som till en vän. Det känns helt naturligt att tvätta och laga mat på internatet – till hans mammas förvåning och förtjusning! I Sverige kan man inte efter bara en träff säga till en flicka att man älskar henne. Då frågar hon:

- Hur vet du det?

Ett riktigt rysligt svenskt minne var när Haroon och hans vänner åkte skidor för första gången. Han såg med förfäran hur en kompis virvlande runt i ett snömoln försvann nedför en backe under övriga skidåkares skrattsalvor. Då tog Haroon skidorna över axeln och tog sig gående nedför backen! Haroons mål för framtiden är:

- att skaffa en bra utbildning och få ordning på sitt liv
- att komma in i svenska boxningslandslaget
- att bli professionell boxare
- att kunna hjälpa sin familj i Afghanistan ekonomiskt

- Jag ser inga hinder i framtiden, säger Haroon, bara möjligheter – och dem tänker jag ta!

Lena Stenquist

Hallå, elevrådets ordförande!

Lovisa Johansson är en tjej som vet vad hon vill. Hon började på vår skola höstterminen -13 på konstutbildningen och blev vald till elevrådets ordförande läsåret 2013/14. Hon fick kamratförbundets stipendium 2014.

Hennes väg har varit krokig, hon har tidigt i livet fått lära sig vad som är viktigt och brinner för att dela med sig av det. Allt hon gör färgar av sig av detta och hon sätter sina färgklickar lite överallt på vår skola... Jag fångar in henne på en fikarast och är nyfiken på att få veta lite mer om henne.

Varför blev det Kronoberg?

-Jag sökte olika skolor. Min mamma har gått här -83 på Bild o form, som det hette då. Hon trivdes jättembra. I somras var jag här och hälsade på och tyckte om atmosfären på skolan. Så då bestämde jag mig.

Hur tycker du livet på Kronoberg är?

-Familjärt, som ett litet samhälle fast öppet. Fördomsfritt. Det finns en vilja hos människor och det är inspirerande.

Var kommer du ifrån?

-Jag har bott på lite olika ställen men jag brukar säga att jag kommer från Västerbottens inland. Jag gillar lugnet som finns där. Men att flytta mycket innebär att man inte känner sig riktigt hemma någonstans. Och i mindre samhällen kan det vara så att om man inte är född där är man alltid lite utanför. Men dethar lärt mig hur

viktigt det är att se andra, att åta dem komma in i gemenskapen. Och det har också gjort mig självständig. Jag gick gymnasiet i Skellefteå, Teknik - form o design. Jag hade knappt målat innan jag kom hit. Så en ny värld öppnade sig.

Du hade en föreläsning på skolan, vad handlade den om?

-Den handlade om hur det är att växa upp med en dysfunktionell förälder. Att ha en pappa som är alkoholist och hur det har påverkat mig både som barn och vuxen. Alla har ett ansvar för sitt liv och det finns hjälp att få. Det är viktigt att förstå att man måste vilja må bra själv, dock klarar vi inte oss själva, vi behöver andra. Speciellt av de som varit i samma situation. Det var därför jag hade föreläsningen, för att visa att trots att jag mått så pass dåligt, så mår jag bra NU. Det finns en väg ut. Om min historia kan hjälpa en person, då är det bra, då går det jämnt ut. Om jag kan hjälpa två så har det varit värt det. Med hjälp av andra har jag blivit hjälpt, nu är det mitt ansvar att hjälpa vidare. 12- stegsprogrammet har betytt mycket för mig och "sinnesrobö- nen". Al- anon (självhjälpsgrupp för anhöriga till missbrukare), öppna AA- möten och ACA (vuxna barn till dysfunktionella) har också varit mycket viktiga. 12- Stegsmodellen anpassar jag på de flesta situationerna i livet.

Du är engagerad i många och mycket, hur kopplar du av?

-Jag går fortfarande på 12-stegsmöten, det är ett arbete man måste göra hela livet för att inte tappa fokus. Det är som att om man inte tränar tappar man konditionen. Jag läser mycket. Ber sinnesrobönen, viktigt att ta tid för sig själv. Också förstås skapandet i Målargården, där är jag mycket.

Vad vill du göra i framtiden?

-Kanske bildlärare. Eller arbeta med människor och mental/ psykisk hälsa på något sätt. Jag kommer alltid att arbeta för människors välmående i någon form.

Hur är det att vara elevrådets ordförande?

-Det är en stor ära och ett förtroende att bli vald till detta av sina klasskompisar. Men jag har lätt för att ta på mig för mycket, måste träna på att delegera....

Vilka frågor arbetar ni med?

-Lite olika. Arbetsmiljö frågor för oss elever på skolan, vi engagerar oss i byggnationer, inredning mm. Vi har ordnat med bönerum för muslimer. Försökt påverka så det blir bättre med busstider. Vi har också planerat några föreläsningar. En sak vi jobbat mycket med är internet, finns nu en facebookgrupp för de som går på skolan nu. Då kan man lättare få kontakt med varandra, även över "kursgränserna". Det blir lätt så kursuppdelat. Vi hittar på saker tillsammans, bakar, ser på film, badar bastu mm.

Vad tycker du om att gå på folkhögskola?

-Först tänkte jag bara gå här ett år, men nu trivs ja så bra så det får bli två. Detta är annorlunda mot allt jag varit med om. Nu gör jag något för MIN skull. Själviskt på ett bra sätt. Min familj säger att jag blivit gladare. Folkhögskola är verkligen en plats att växa på, en enorm inre resa.

Min sylvärdslärare sa en gång: -"alla borde gå på folkhögskola ". Och nu förstår jag hur rätt hon hade.

Text: Marie Nilsson

Frivilligakademin

På S:t Sigfrids folkhögskola arbetar vi nu med en satsning på utbildningar för frivilliga i församlingarna i Växjö stift. Vi ser stora behov hos de redan frivilliga att förkovra sig och vi ser också att Svenska kyrkan i framtiden kommer att behöva fler frivilliga med god kompetens.

Frivilligakademin byggs upp i samarbete med Växjö stift och Svenska kyrkans unga i Växjö stift. Inspirationen till detta arbete har vi hämtat från Tyskland och frivilligakademin i Sachsen.

Frivilliga är de i församlingarna som utför arbete utan betalning. Det kan vara konfirmandledare, kyrkvårdar, förtroendevalda, körsångare, medhjälpare i barn och ungdomsarbetet eller i det diakonala arbetet.

Redan under hösten kommer ett antal kurser att ges på folkhögskolan. Det kommer dels att vara mer teoretiska kurser om ledarskap i Idéburna organisationer dels mer praktiska kurser i musik, pedagogik och liknande. Vi kommer också att erbjuda kurser i teologi för lekfolk, bibelstudiemetodik med mera.

En del av skolans personal kommer att hålla i kurser men det kommer också att bli många externa kurshållare och personal från Växjö stift. Just nu är det Åse Aronsson och Magnus P. Wåhlin som mest aktivt arbetar med Frivilligakademin på skolan. Kurserna hålls primärt på folkhögskolan men kan då och då förläggas på andra platser i stiftet.

Vi hoppas att vi genom denna satsning kommer att göra folkhögskolan till en viktig plats för fler kyrkligt engagerade i Växjö stift!

Magnus P. Wåhlin, skolpräst

frivilligakademin.se

Personporträtt från Tanzaniakursen 2013

Varje morgon dricker Peter en kopp te i sjukhusets restaurang innan jobbet

Peter är 76 år gammal och bor i Bumbuli. På 60-talet fick han möjlighet att flytta till England för att studera psykiatri, men var tvungen att flytta tillbaka till Tanzania efter utbildningen för att ta hand om sina gamla föräldrar. I Tanzania finns nämligen inga åldershem.

Sedan hemkomsten från England har han varit anställd på Bumbuli Hospital, där han haft diverse olika befattningar under årens lopp. Sedan 2009 arbetar han som socialarbetare inom den palliativa vården. Tillammans med en sjuksköterska, läkare, pastor och chaufför bildar han ett team som hjälper obotligt sjuka HIV- och cancerpatienter. De besöker patienterna i deras hem och ser till att de får stöd för att klara vardagen, så att de får en värdig sista tid i livet. Samtliga arbetar ideellt med detta på deltid eftersom de saknar finansiellt stöd från staten.

Efter jobbet spelar Peter gärna musik och han är aktiv i en kyrkokör i byn. När man kommer hem till Peter möts man av en "funny man", som han kallar sig själv, och han spelar gärna en trudelutt på sin keyboard. I sin ungdom dansade han mycket, och han bjuder gärna upp till dans än idag.

Text och bild: Emelie Danielsson och Märit Blank

Skrivarverksta'n på Kronoberg våren 2013

I Skrivareverksta'n på Kronoberg har det under vårterminen 2013 skapats åtskilliga bra, läsvärda alster i olika genrer. Varje vecka har deltagarna fått brottas med ett tema, och de texter som mödorna resulterat i, har vi sedan gemensamt samtalat kring på onsdagseftermiddagarna. Våren teman har utgått från ordningstal: första hjälpen, andra sidan och så vidare, och en del har tagit temat mer bokstavligt medan andra ibland förhållit sig mer fritt till det. Hur som helst har det glädjande ofta blivit fina små stycken, som stannat kvar länge i läsarnas medvetanden.

Sven-Olof Lorentzen

First Aid Kit

Fia och jag hade just kommit fram till den lilla röda stugan vid vägens ände djupt inne i den småländska skogen. Eftermiddagssolen föll ner genom tallkronorna och färgade deras raka stammar i gyllene orange. En färg som matchade Fia väl.

I väskan hade jag lagt ner receptet jag fått av Åsa på den där himmelskt goda lingonchutneyn som passar så bra till älgbiffar. För så här strax innan älgjakten är den bästa tiden att plocka alla de välmogna lingonen som fyller tallbacken vid stigens ände. Utrustad med korg och iklädd röd Helly Hansen-jacka och gröna Tretorn-stövlar började jag att gå stigen mot tallbacken som ligger ungefär en kilometer in i skogen. Efter några hundra meter hör jag ett ljudligt mjau, vänder mig om och ser Fia som envist följer i mina spår. Försöken att få henne att vända om och vänta på ladugårdsbacken är helt lönlösa. Hon har bestämt sig. Hon vill se vart matte tar vägen. Jag förklarar att det är långt in i skogen – alls inte lämpligt för en liten fin fröken-katt med yvig orange svans. Men hon vill absolut följa med.

Marken lyser röd av alla lingontuvor. Det är så njutbart att böja sig över detta skogens röda guld och sakta fylla korgen. Korpen kraxar längre bort annars är det helt tyst och stilla. Men så hörs något som låter som om grenar bryts. Jag hinner tänka att det är en älg men strax därpå kommer en orienterare springande. Han blir visst lika överraskad som jag. På hans t-shirt står det HEMSA-MARIT med stora bokstäver. Vi nickar till varandra och han försvinner neråt stigen. Då märker jag att Fia är försvunnen.

När korgen är fylld ropar jag på Fia och börjar gå tillbaka. Efter en liten stund hör jag tydligt hur hon kommer springande efter. Hennes mjau är förebrående: "Hur kan du låta mig gå så långt, vänta så länge och så den där hemska orienteraren!"

Väl hemma plockar jag fram Åsas recept. Lingonen plockade jag så rena att de knappast behöver rensas, bara sköljas av om älgen kanske kissat på dom. Sen ska det vara kanel, nejlikor och ingefära i en liten tunn tygpåse som ska kokas med i grytan. Jag tar fram den vassaste kniven i lådan för att skära den lite träiga ingefäran.

Fast jag har predikat tusen gånger att katter inte får vara på köksbänken så hoppar Fia upp. Med svansen i topp. Rakt på den vassa kniven förstås. Men hon har väl som alla andra katter nio liv. Ingen skada skedd.

Men jag har ju inget att lägga kryddorna i! Hur fixar jag detta? Då hör jag på radion att systrarna Söderberg spelar sin fina låt Emmylou och javisst First Aid Kit - i bilen har jag ju en förbandslåda med bland annat gasbindor. Dom kan jag använda till att göra en liten tygpåse av. När kvällen kommer doftar huset av nykokt lingonchutney, Fia ligger framför brasan och spinner och lantlig ro lägrar sig.

Ulla Rolf, Italienkursen

Första hjälpen

Med en sista hostning fick flickan upp köttbiten, som landade på restauranggolvet med ett litet klafs. Nu var den bara en halvtuggad, salivindränkt bit mat, inte en dödsfara.

En unison suck av lättnad sjönk genom lokalens spända luft.

Abeiron skakade lätt, där han bland ett tjog andra gäster satt på knä intill henne.

Han kände henne inte och hade inte varit den som tagit tag i uppgiften att rädda hennes liv, men vem blev inte påverkad av en sådan här händelse?

"Såja, ni ska väl inte försöka kväva henne igen?" kommenterade en uppenbarligen ganska kallsinnig man, då den nyfrälsta sjuåringens föräldrar, gråtande av lycka, kramade om sitt barn. Han satt lugnt kvar vid sitt bord och smuttade, möjligen demonstrativt, på ett glas rödvin.

Uttalandet bemöttes av en allmänhet hotfulla blickar.

"Låt dem vara glada! Nu har hon en framtid!" fräste en kvinna argt. "Det hade hon inte fått om alla gjorde som du!"

"Har hon en framtid?" Hans blick hade en knappt märkbar, men välbrynt, skärpa. "I det här landet? I det här landet som vi byggt med stenhus på lermark? Åh, vi tycker det ser ut som stadig berghäll, men det är bara för att vi inte vill se att det är lera".

"Men ... det mesta är faktiskt byggt på sten. Eller jord", kommenterade en, vars intellektuella nivå inte riktigt motsvarade förväntningarna.

"Du ser. Tillslut vet vi inte ens skillnaden".

"Det är bara politikerna som..." började en annan.

"FEL!!" vrålade den alltjämt sittande mannen, och drämde ned glaset på bordet så att jäst drusvaft skvätte ned bordduken. Det var först nu man kunde ana den bitterhet som han innehållit. "Det är vi som är de ansvariga! Det är vi som inte betalar skatt! Skyll inte på att politikerna satte oss på pottkanten, för vi är från en uråldrig civilisation, vars befolkning borde ha lärt sig att gå på toa självmant! Likväl missar vi och skiter på golvet..." Han andades tungt en stund, sedan samlade han sig en aning. "Nej, det är slut med landet. 'Far väl, gamla Hellas', skulle jag vilja säga, men jag säger 'far åt helvete', för allt annat vore naiva förhoppningar. Vad hjälper det att rädda livet på en unge, när hennes framtid redan är förstörd?" Han bröt ihop i gråt. "Vi ... jag också ... har krossat våra barns framtid ... för pengarnas skull... Av girighet!"

Tystnaden fyllde varje hörn av rummet. Den hade kunnat skäras med kniv.

Efter ett par minuters evighet bröts den.

"Mamma, kan vi gå hem nu?"

Solen gick ned över Aten. Mot en brinnande himmel. Det livgivande ljusklotet sjönk fort, så som det alltid gör runt Medelhavet.

Det var en ganska passande metafor.

Ja, vi är inte sävliga här i Grekland, tänkte Abeiron ironiskt. Allt ska vara snabbt och extremt. Inget är hyfsat lyckat, utan omvandlas snabbt till en oerhörd succé. Inget är litet halvjobbigt, för vi gör det till en tragedi.

Ja, hemlandet var inte som flickan, det skulle behöva långt mer än första hjälpen. Sjukhusvistelsen blir nog lång och den utrensande febern rejäl. Möjligen skulle man behöva cellgifter. Men det inte var slut än, det var han medveten om. En ny generation hetsiga greker skulle successivt ta över, och förhoppningsvis vända situationen i nästan samma takt som den kommit.

Svaghet och styrka är inte två helt olika saker. Ett mynt har både en framsida och en baksida, men är likväl en enhet.

Även om det är en euro.

Torbjörn Lekberg, Konst

Andra sidan väggen

Hon satt och åt frukost och läste morgontidningen. Då hörde hon det igen; ett skrapande ljud med inslag av starkare, knäckande ljud. Hon lade ner tidningen så att prasslet från tidningssidorna inte skulle störa och ansträngde hörseln till det yttersta. Kanske hade de en hamster som knaprade på något och knäckte en nöt. Nej, hon visste inte något om hamstrars matvanor så den teorin fick hon ge upp. Nu började någon mala kaffe. Det var ett välbekant ljud för hon hade själv skaffat en kaffekvarn. Hon hade varit tvungen att spara några månader för att klara den extra utgiften. Hennes undersköterskelön tillät inga extravaganser men gott kaffe skall man ha, det är viktigt! Mörkrostade bönor från Colombia, nymalda till bryggningen, då blev det riktigt kaffe. Hon njöt av bara tanken på aromen och den fylliga smaken. Om några timmar skulle hon dricka sitt förmiddagskaffe.

Ekonomi var ett ständigt bekymmer för henne. Ändå arbetade hon en del extra turer vid helger. Om någon annan ville vara helgledig erbjöd hon sig alltid att ta deras pass. Det var bra att arbeta helger tycker hon. Då behövde hon inte se alla familjer med barnvagnar och leksaker i en kasse på väg till lekparken. Inte heller de gamla paren på parkbänkar som utstrålade förnöjsamhet och samhörighet utan att säga ett ord till varandra. Inte heller de unga paren, som lyste av koncentrerad lycka. Kontrasten mot hennes eget liv blev övertydlig av att se allt levande liv som pågick omkring henne. Bättre att vara hos de gamla på servicehuset. Särskilt på helgerna kunde det komma någon anhörig och hälsa på, ofta med tårta med sig och då kunde hon få smaka en bit. Hon visste att hon var omtyckt av de gamla för hon var alltid vänlig och hjälpsam. Kanske pratade hon inte så mycket men de hörde ändå så dåligt. Hon är glad att hon hittat ett arbete som passade henne så precis. Arbetskamraterna fick sköta sitt, bäst att inte lägga sig i eller säga emot. Det ställde bara till problem.

Hennes tankar avbröts av nya ljud. Nu skramlade det av porslin och hon kunde höra kylskåpsdörren öppnas och stängas. De skulle också äta frukost. Ett av barnen skrek, var säkert trött för hon hade hört barnskrik flera gånger på natten. Nu satte de på TV:n. Det äldre barnet skulle äta sin frukost vid TV:n och se på barnprogram. Bra, då blir det i alla fall bara en unge som skriker, tänkte hon. De hade nyligen köpt en ny TV. Hon hade hört när de rev sönder kartonger och borrarat skruvhål för att sätta upp den på väggen. Det var säkert en sådan där stor med 52" skärm. De hade varit tvungna att vara två för att orka bära kartongen och sätta upp TV:n. Hon hade hört en främmande mansröst där inifrån. De hade bra ekonomi hade hon förstått. Utanför deras port stod en skinande blank, nyinköpt cykel; 17 växlar hade den. Hon hade smugit fram och konstaterat detta när ingen såg henne.

Enda kontakten hon haft med familjen var när mannen hade ringt på hennes dörr och presenterat sig och bett henne flytta på väggklockan för den störde dem när den slog sina timslag. Hennes

ärvda klocka, som hängt hos morföräldrarna i deras hus på landet. Klockan hängt nu på en innervägg istället. Bäst att inte stöta sig med grannarna. Att göra som andra säger ger mest sinnesfrid, hade erfarenheten lärt henne.

Barbro Forsman, Italienkursen

På avdelningen

Min vänstersida är rätt nice, men den andra sidan är lite klenare. Lite trögare liksom. Dessutom har jag en större schlatterknöl där så det var ganska enkelt att välja.

Jag blir avbruten i mina tankar.

##%##%##%##%##%##%##%##%SSSSSSZZZZZZZZZZZZZZWACK"##"%(#/&"#/(&"/#

"Sådärja", säger Doktorn. "Nu är det bra".

Bra är det väl inte direkt. Det handlar ju mer om vad som behöver göras. Men lite intressant är det. Jag viftar våldsamt till med armen för att se vad som händer och det känns inte särskilt ovant. Jag böjer knät och spretar med tårna. Doktorn har en lång brun mustasch vars ändrar vibrerar i vinddraget från ett öppet fönster, och jag tänker att han ser ointresserad ut av att veta hur jag har det. Han räcker mig ett kuvert. "Också kan du skriva under här".

Jag lyckas balansera upp mig själv på armen, svänger runt benet och blir halvsittandes på sängkanten framför ett litet bord. Där vecklar jag ut kuvertet och skakar fram en bunt sedlar samt ett pappersark:

Jag samtycker till att min andra sida får begagnas i forskningsändamål och mottager som ersättning 7500 kronor

Datum/Ort:_____ Namnunderskrift:_____

Det var ett väl genomtänkt beslut när det togs, men när jag ser min andra sida på britsen känner jag mig lite kluven. Den ligger livlös och slapp. Doktorn har börjat gnola på en schlagerlåt. Han rotar i en skrivbordslåda och stampar takten med högerfoten.

Tanken på att aldrig mer få se den del av mig själv som så länge varit min högra hand framkallar en viss känsla av upprivenhet inom mig. Så fångas jag av en impuls. Skyndsamt packar jag ihop kuvertet med pengarna och klämmer fast det mellan tänderna. Jag vacklar till lite när jag tvingas hoppa fram till britsen. Där slänger jag mitt öga på Doktorn en sista gång för att försäkra mig om att han ännu har händerna fulla med sitt, och så gör jag några hastiga rörelser - får tag om mitt högerben och hivar hela min andra sida med en kvick rörelse över axeln. Jag samlar mig en kort stund innan jag kastar mig ut genom fönstret, sedan följer jag efter med ett enormt språng ut i det fria.

Jag tycks ha undsluppit obemärkt. När jag kommit på säkert avstånd lägger jag mig ner på marken och pustar ut. Jag känner mig glad och upprymd. Och stolt. Stolt över att ha visat en sådan modig sida när situationen krävde det.

Erik Sherman, Musik

Samtal

-Hej pappa. Vad gör du? Jag mår bra. Men konstigt. Jag vill fråga dig massa saker som jag inte brukar tänka på. Mamma säger att jag inte ska tänka på småsaker, men jag glömde att fråga vilken som är din favoritfärg. Mamma säger grön, är det så?

Storebror har din ring på sig, du vet den med örnarna? Du tog på dig den istället för din bröllopsring när du flyttade. Storebror måste ha den på tummen, annars ramlar den av. Mamma gav den till mig, men han frågade om han fick ta den och det fick han. Fast jag ville egentligen inte.

Du har så rynkiga händer och korta naglar. Mamma brukade kamma mig och borsta mina tänder, och du klippte mina naglar. Kommer du ihåg? Och vi brukade lyfta din hud på din hand och räkna hur lång tid det tog innan den åkte tillbaka. Storebror räknade och jag tittade.

Jag vill gå på ridskola, får jag det? Mamma säger att jag kan lyssna på magen så vet jag vad du tycker, men jag hör ingenting. Det känns bara som den gången jag tappade bort dig i affären.

Mamma säger att du har det bra nu. Att du ville dö för att du var sjuk, ville du det? Varför ville du det?

Nu ska jag leka.

Hejdå.

Lovisa Frantzich, Musik

Hon slog sig till ro

Hon lutar sig tillbaka i fåtöljen inför vad som verkar bli en helt vanlig kväll. Snart kommer hennes man att gå den korta biten från datorn till vardagsrummet, och tillsammans kommer de att ge sig ut på äventyret genom kvällens tv-tablå. Allt ifrån det senaste frågesport-påhittet till skräpdokusåpa kommer att bjudas. Precis som vanligt.

På golvet sitter deras 27 år gamla dotter och bläddrar inbitet i någon slags katalog eller kanske är det en handbok för någon pryl. För många år sedan lovade hon sig själv att hon inte skulle hamna här. Hon lovade sig själv att hennes liv inte skulle bli lika vanligt och tråkigt som alla andras. Visst är hon nöjd med sitt jobb, sina kollegor och ja faktiskt, även med sitt äktenskap. Han må vara en äkta soffpotatis, hennes man, men visst älskar hon honom ändå. Ångesten, den som alltid hänger klänger sig fast på henne som en genomvåt tröja, är ett stort mysterium för henne. Hon som har haft sådan tur och som har det så bra? Så tryggt?

Dottern gör ifrån sig ett frågande ljud där hon sitter på golvet. -Mamma? Vem har blivit skadad? frågar dottern förundrat. -Skadad, vad menar du? Vad är det du läser gumman? -Det står att man ska använda en Savett Sårvtvättare för att rengöra såret. Men vem har fått sår? Hon ser nu att dottern läser en grön liten broschyr som förmodligen är någon slags instruktion för första-hjälpen. -Var hittade du den någonstans? -Vi fick gröna små lådor idag i skolan och den låg i en sån grön låda. Men jag vet inte vem som är skadad? -Jaha, ja. Men du förstår att det är ingen som är skadad. Man läser där hur man ska göra när någon blir skadad. Så man att man kan hjälpa den personen. Dottern rynkar på ögonbrynen nästan på ett filmiskt vis, som om hon inte kan förstå vad hennes mamma menar. -Men mamma, det står att någon har fått sår och att man ska sätta på plåster om... Dottern avbryts av att hemmets manligaste figur kommer in i vardagsrummet. Han ser ut precis som han alltid gör. -Får jag byta kanal? frågar han. Plötsligt påminns hon om ångesten igen. Hon avskyr sig själv och sitt liv när det kontinuerligt pågår utan minsta spänning.

Utbilda sig, göra karriär. Slå sig ned. Sätta bo. Villaområde. Storhandla. Gräla. Skilsmässa. Dö ensam. Hon avbryter sina egna tankar innan de skenar iväg. -Ja, fjärrkontrollen är nog i soffan. Kom så sätter vi oss. Jag älskar dig, du vet det va?

Jesse Emmoth, Musik

(Fjärde väggen)

Stilla öppnade jag mina ögon. Med fastbundna armar och ben skulle känslan av panik kunnat sprida sig likt en skogseld i min kropp. Det gjorde den inte. Som så många gånger förr var jag fylld av lugnande preparat som fick kroppen att ligga tryckt mot sängen. De fyra vita väggar som omslöt mig var svåra att bestämma avståndet till. Rummet skulle lika gärna kunna vara stort som mina föräldrars pampiga matsal som det skulle kunna vara det krypin jag för det mesta delade med Klara. I korridoren utanför hördes steg från mjuka inneskor med ergonomiska sulor för fötterna. När två av dem tassade in i mitt rum slöt jag ögonen och låtsades sova. Jag visste att jag skulle behöva prata. Att jag skulle förväntas ha ord som kunde beskriva mina känslor. Men jag orkade inte. Inte just nu.

”Sanningen är den.. att..” Om jag bara visste. Med en lång utbildning och ett överflöd av pengar som belöning satt hon framför mig och ordnade sina ord i exakta meningar. Hon analyserade mitt kroppsspråk. Försökte tala tydligt men inte för mycket, allt för att trolla fram så många ord som möjligt från min egen mun. Självklart kunde hon räkna ut att just ordet sanning cirkulerat runt i mitt huvud de senaste månaderna. Ställt mig mot väggen, klippt mitt långa hår till korta stumpar och skurit djupa sår i min kropp. Med sina påkopplade arbetsögon tittade hon tryggt på mig. Antagligen något hon lärt sig och kammat hem högskolepoäng ifrån. Med dem kunde hon tala utan att känna och blunda för att slippa se. Hon frågade mig igen. Jag skulle ge henne en version. En version som skulle få hennes huvud att läggas på sned, först till höger, sedan till vänster, och hennes ögon skulle blinka tre gånger för varje smärtsamt ord som lämnade min mun. När samtalet var slut skulle hon boka upp mig på ett andra möte och leka med tanken om att det skulle behövas även en tredje gång. Det kunde hon få in i schemat. Visst fan skulle jag tala. Tala för att slippa höra.

Desirée Persson, Musik

Gud, Livet och Ödet

Ödet lekte kurragömma med Gud
och stjärnhimlen glömde hela tiden att den var så gammal.

I mellanrummen undrade människorna vad de gjorde där.
Men i tomheten fanns ingen mening.
Bara otroligt mycket död.

Fast livet lever vidare.
Utan att bry sig.
Livet bryr sig inte om döden.
Det fortsätter ändå.
Det är det som gör det så smärtsamt.

Och Gud, och Livet, och Ödet frågade varandra samma sak.
Och svaret gjorde att de fick börja om igen.

Ett, två, tre, fyra...

Elise Jönsson, Konst

Elfte timmen

Aldrig. Om jag får ett erbjudande att hoppa fallskärm med min äventyrslystne kompis Sixten blir nog mitt första spontana svar aldrig. Det var ett antal år sedan polaren gjorde sitt bejublade hopp och landade i greve Horns stora pool utanför Trosa. Vilken härva kan man säga om detta virrvarr av rep, trådar och blött tyg med Sixten inblandad i det mesta. Det är till att ha pool position!

För att fira fyrtioårsminnet av vår strapatsrika liftartur i Europa erbjöd nu Sixten mig att ta steget ut i det fria och hoppa fallskärm. Aldrig säger aldrig. Med åren blir man fegare och fegare så mitt svar var självklart. - Men om du vill kan jag hänga med och se hur det går för dig, skyndade jag mig att tillägga. I mitt fall får man ju inte skärma av sig, tänkte jag hoppingivande.

Så var dagen kommen denna julimorgon med start kl. 11.00 från gårdsplanen hos mina föräldrar utanför Nyköping med destination världens ände, nämligen Trosa, precis som när det begav sig senast. På den lilla flygplatsen stod det enmotoriga Cessnaplanet redo och flygklubbens djärva män hade minutiöst sett över all utrustning och nu var stunden kommen för den sista finslipningen inför start. Jag stod där lättad över mitt beslut att inte hänga med upp i det blå och utsätta mig för detta förfärliga. Jag hoppades dock på god tur för min vän.

Tanken var att landningen skulle ske strax bortom det kungliga slottet Tullgarn, där jag skulle möta upp med min nyligen införskaffade Peugeot 307 kombi. Glad i hågen rattade jag mig fram i det sörmländska landskapet till det naturskönt belägna slottet för att motta min hoppfulla polare. Fikakorgen plockades fram och det låg en förväntan i luften men den ostliga vinden började öka i styrka.

Timmarna gick men ingen fallskärm i sikte. Hade jag manne missförstått det planerade landningsstället? Ett mobilsamtal till piloten, som nu var på väg hem till Stensund, gav vid handen att allt hade gått bra med uthoppet men att vindförhållandena inte var de bästa. Efter moget övervägande lämnade jag Tullgarn och åkte västerut för att om möjligt få syn på skärmen liksom på orienterarens vis. Sökandet gav inget resultat och nu blev jag med ens riktigt orolig. Vad kan ha hänt? Efter vägen frågade jag ett antal personer om de hade sett någon fallskärmshoppare de senaste timmarna men alla skakade på huvudena och undrade om jag var riktigt klok. Strax utanför Vagnhärad, när det nästan började skymma, såg jag något som fladdrade i en trädkrona på andra sidan fältet. Snabbt ut ur bilen, och småspringande över fältet nådde jag fram till skogsbrynet och där högt upp i grenverket upptäckte jag till en början en nästan livlös Sixten som fastnat mellan några grenar med repen oroväckande nära halsen. Om någon gren givit vika efter försöken att komma loss kanske snaran dragits åt. En något medtagen hoppare hörde mina rop och kunde besvara dessa med uppbådande av sina yttersta krafter ett dubbelt H j ä l p hjälp. Nu var goda råd dyra. Upp i trädet och fram med slidkniven! Med all kraft jag kunde mobilisera skar jag av linor och rep. Grenar bröts och vi föll med ett brak till marken. Mirakulöst nog klarade vi oss någorlunda efter fallet. Vi låg en god stund och jämrade oss intill trädet, nästan omfamnande varandra. Hoppet är det sista som överger människan.

Det var i elfte timmen jag kom till undsättning och räddade min vän.

Ragnar Christerson, Italienkursen